

66 . Pietrele | Comuna: Băneasa | Județ: Giurgiu | Punct: Măgura Gorgana | Anul: 2013

Anul: 2013

Cod RAN: 101038.01

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu

Categorii sit: Domestic, Civil, Religios, ritual și funerar

Autori: Joni Abuladze, Norbert Benecke, Katrin Beutler, Adina Elena Boroneanț, Sven Brummack, Ivan Gatsov, Alexandra Găvan, Elena Gavrilă, Svend Hansen, Mehmet Karaucak, Marvin Kay, Ute Koprivc, Michael Müller, Reinder Neef, Dirk Nowacki, Paul-Ioan Petric, Michael Prange, Agathe Reingruber, Kenneth Ritchie, Christoph Schröder, Luise Tharand, Meda Toderaș, Tilmann Vachta, Alexandru Vulpe, Jürgen Wunderlich, Dimitri Zhvania, Petar Zidarov, Stephanie Schlünz, Polina Sutyagina, Alexander Dittus, Stephanie Wümmers, Petranka Nedelcheva, Kristina Presser, Olivier Joumarin, Ardil Akinbay, Janine Martin, Martin Wagner, Tamar Kentchoshvili, Tea Udesiani, Fejer Eszter, Zoltan Katocz, Ivan Suvandziev, Mara Buliga

Instituții: Universitatea de Stat "Ivane Javakhishvili", Tbilisi, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institut für Vor-und Frühgeschichte, Leipzig, Germany, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institut für Prähistorische Archäologie, Freie Universität Berlin, Germany, Nov Bîlgarski Universitet, Sofia; Bulgaria, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Municipiului București, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institut für Prähistorische Archäologie, Freie Universität Berlin, Germany, University of Arkansas, Department of Anthropology, USA, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institut für Physische Geographie, Universität Frankfurt am Main, Germany, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Deutsches Bergbau-Museum, Bochum, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Centre for Baltic and Scandinavian Archaeology, Schleswig, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institut für Physische Geographie, Universität Frankfurt am Main, Germany, Universitatea de Stat "Ivane Javakhishvili", Tbilisi, Nov Bîlgarski Universitet, Sofia; Bulgaria, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institutul de Arheologie al Academiei Ruse de Științe, Moscova, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Nov Bîlgarski Universitet, Sofia; Bulgaria, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung, Berlin, Germany, Institut für Prähistorische Archäologie, Freie Universität Berlin, Germany, Institut für Prähistorische Archäologie, Freie Universität Berlin, Germany, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea de Stat "Ivane Javakhishvili", Tbilisi, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Hungary, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Nov Bîlgarski Universitet, Sofia; Bulgaria, Universitatea București

Raport

Cercetările arheologice din tell-ul de la Pietrele-Măgura Gorgana fac parte dintr-un proiect comun de cercetare româno-german (Pietrele Archaeological Project) inițiat de Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan" din București și Deutsches Archäologisches Institut, Eurasien Abteilung.

În campania 2013 obiectivul urmărit a fost continuarea cercetărilor sistematice în așezarea de tip tell, în

așezarea plană din jurul tell-ului și pe terasa superioară a Dunării.

Pe tell activitatea de cercetare din anul 2013 s-a desfășurat în cele două suprafețe (suprafața B și suprafața F). În așezarea plană din jurul tell-ului au fost extinse spre nord suprafața deschisă în anul 2010 (suprafața L), suprafața deschisă în anul 2012 (suprafața T) și a fost deschisă o nouă suprafață (denumită suprafața U). La vest de tell, a fost deschisă o nouă suprafață (denumită suprafața N) ce conectează suprafețele N2 și N3 deschise în anul 2011. Pe terasă a fost deschis șanțul KK la cca. 50 m nord de șanțul K cercetat în campania 2010.

Suprafața B

În suprafața B cercetarea a continuat în partea sudică a suprafeței, urmărindu-se astfel cercetarea contextelor identificate în campania trecută. Astfel, a fost epuizat parțial stratul de nivelare, fiind identificată o nouă structură de locuire, arsă, ce prezintă o puternică înclinare spre sud. Contextul P13B001 a apărut sub forma unei mase compacte de chirpic. A fost surprins pe o lungime de cca. 4,50 m și pe o lățime de 1,50 m continuând însă în profilul vestic și cel sudic. Pe mai multe bucăți de pereți s-au observat mai multe straturi de lutuală, ultima aplicată fiind colorată în roșu pe care au fost desenate cu alb dungii de diverse grosimi (fig. 1-3). Din interiorul structurii arse (P13B019) au fost recoltate numeroase unelte de piatră și 16 vase întregibile și foarte multe semințe carbonizate.

Suprafața F

În campania 2013 cercetarea s-a concentrat atât în extinderea estică (denumită F-Est), dar și în suprafața F propriu-zisă.

În suprafața F-Est s-a continuat cercetarea locuinței arse începută în campania 2012. Astfel a fost secționată și documentată instalația de foc descoperită anul trecut P12F582, fiind observate trei cruste suprapuse. Totodată a fost observat și modul de construcție al instalației de foc, un șir de pari mici înfipti vertical, peste care a fost aplicat lutul crud.

Pe aproape întreaga suprafață a extinderii au apărut bucăți masive de chipici ars provenind de la dărâmătura casei incendiate (P13F723). Materialele recoltate sunt cca 70 de vase întregi sau întregibile, greutate de lut, bare de grafit, topoare de piatră și silex, unelte din os și corn, figurine, pietre prelucrate, precum și piese din cupru.

În suprafața F a fost cercetată o structură nearsă, orientată nord-sud, a fost doar parțial surprinsă în suprafața actuală de cercetare. Axul lung, ce măsoară aproximativ 8 m a fost dezvelit integral, în timp ce axul est-vest ce cuprindea și o mare parte a structurii intră în profilul de est. Tot în partea nordică a fost întâlnit un număr mare de pietre nelucrate, alături de un număr mai mic de pietre lucrate și oase mari în conexiune anatomică provenind probabil de la animale domestice de mari dimensiuni. În partea sudică a structurii nearse a fost găsită o vatră foarte bine păstrată.

Suprafața L

Suprafața L/2013 este o extindere spre vest a suprafeței L/2012.

Din stratul de colluviu au fost recoltate materiale amestecate din diverse epoci. Au fost documentate și cercetate câteva gropi din a căror umplutură au fost recoltate fragmente ceramice și, pietre, unele lucrate, un mormânt de inhumație și o structură de chirpic.

Mormânt de inhumație (P13L121) cu oasele bine păstrate. Scheletul era în poziție chircită, orientat est-vest. Din groapa mormântului au fost recuperate câteva fragmente ceramice și o piatră lucrată.

O structură de chirpic, foarte prost conservată, a fost surprinsă în partea vestică a jumătății sudice. A fost cercetată și documentată o vatră înconjurată de pereți de lut (P13L173). Crusta vetrei era foarte bine păstrată, iar patul vetrei a fost amenajat pe un strat de pietricele. Din jurul vetrei, în special din zona de la nord de vatră au fost recoltate multe fragmente ceramice.

Suprafața T

Secțiunea deschisă în anul 2013 a înglobat în colțul de SE și secțiunea T din anul 2012, descoperirile

date în neolitic din campania trecută reprezentând motivația extinderii săpăturii din anul curent.

Pe parcursul cercetării au fost identificate 6 morminte de inhumație singulare, la diferite adâncimi, limitele gropilor nefiind observate decât în cazul lui P13T213 și o masă de chirpic ars de-a lungul profilului nordic.

Masa de chirpic s-a conturat o zonă lângă profilul nordic

–P13T211 (P13T204, P13T210, P13T220, P13T221), având dimensiunile de 6,60 m (E-V) x 2,80 m (N-S), și părea să se desfășoare mult spre nord, dincolo de marginile secțiunii. Printre chirpici au fost găsite două vase parțial întregibile și alte fragmente ceramice, greutatea din lut, oase de animale, pietre, etc.

Suprafața U

Scopul deschiderii acestei suprafețe (7 x 11m) a fost acela de a avea o vedere mai largă asupra locuirii neolitice târzii din zona înconjurătoare tell-ului. Topografia zonei indică o ușoară înclinare a terenului dinspre nord-vest spre sud-est. Stratul vegetal din suprafața U nu este diferit în comparație cu celelalte suprafețe cercetate în așezarea plană, singura diferență notabilă fiind cantitatea redusă de material arheologic.

Au fost observate și cercetate câteva contexte neclare, după cum urmează: o mică zonă cu pământ galben lutos (P13U804) în partea nord-vestică; o porțiune de culoare brun-deschisă(P13U805); o altă zonă cu bucăți rulate de chirpic chiar lângă profilul nordic (P13U807), o zonă cu sol galben lutos și intruziuni calcaroase (P13U808).

Suprafața N

Suprafața N/2013 a fost deschisă la vest de tell, între suprafețele N2/2011 și N3/2011. Scopul deschiderii acestei suprafețe a fost acela de a avea o vedere mai largă a acestei zone și de a conecta cele două suprafețe N2 și N3 cercetate în campania 2011.

După îndepărtarea stratului de coluvium în partea centrală a suprafeței nivelul de cultură a fost surprins în jurul cotei de ▼31.15 m. Au fost cercetate patru gropi cu material de factură neolitică. La cota de ▼30.60 m-30.50m a fost găsit un picior uman în conexiune anatomică (P13N312 – fig. 32). Materialul recoltat din această arie conține și alte fragmente osoase umane.

Șanțul KK

Șanțul KK (47 x 3m) a fost deschis pe terasa superioară a Dunării și este situat la 50 m nord de fostul șanț K cercetat în campania 2010. Scopul acestui șanț a fost de a clarifica rezultatele investigațiilor geofizice întreprinse în anul 2007, investigații ce arătau un sistem de fortificație ce tăia partea estică a terasei. După îndepărtarea stratului vegetal și curățarea profilelor, în primul plan realizat au fost vizibile două structuri clare. În partea vestică pe o lățime de cca. 10 m a fost surprins șanțul – P13KK912 (identificat de asemenea și în 2010), cu pământ de umplutură de culoare brun – închisă. În partea estică a șanțului pe o lățime de 6 m, a fost surprinsă o structură arsă orientată est-vest. Măsurat de la suprafața actuală șanțul are o adâncime de 3.70m, baza lui fiind lată de 3 m. Până la adâncimea de 2.50 m au fost recuperate materiale arheologice aparținând epocii bronzului, în special fragmente ceramice, bucăți de chirpic (unele cu urme de pari), oase de animale și pietre lucrate. Singura piesă de metal apărută este un cuțit mic de bronz. Materialul poate fi legat de un nivel de umplutură al șanțului de culoare gri și consistență lutoasă, nivel vizibil și în profilul șanțului.

În partea estică a șanțului KK a fost surprinsă parțial în plan o groapă. Din umplutura gropii au fost recoltate materiale arheologice aparținând epocii bronzului: fragmente ceramice de dimensiuni mai mari și oase de animale. La vest de groapă este localizată structura arsă (P13KK930), vizibilă și în harta geomagnetică. Șanțul KK a dezvelit doar o mică parte din ea. Are aceeași orientare ca și șanțul, NNW-SSE. La secționare a fost vizibil faptul că este construită din lut ars, pe alocuri fățuit, și are cca 1 m grosime. Au fost observate

câteva pietre nelucrate, fără a avea însă o legătură directă cu modul de construcție. Structura arsă a fost puternic afectată de lucrările agricole și de gangurile de animale, astfel că nu se pot trage concluzii asupra

modului de construcție.

Cercetări interdisciplinare

Și în campania 2013 pe tell, în zona înconjurătoare tell-ului, în așezarea plană și în anumite arii din lunca Dunării a continuat seria de foraje efectuate de echipa de geografi de la Universitatea din Frankfurt, condusă de prof. dr. J. Wunderlich. Scopul acestor foraje fiind obținerea informațiilor asupra cursurilor de apă sau a bălților existente în preistorie, prin analiza sedimentelor, pentru reconstituirea mediului geografic preistoric.

În campania 2013 din diverse contexte arheologice au fost spălate și analizate eșantioane de sol, pentru identificarea resturilor faunistice ihtiologice.

Au fost colectate probe de sol pentru analize sedimentologice și arheobotanice și bucăți de lemn și cărbune pentru datarea cu radiocarbon și analize dendrocronologice.

Informații suplimentare online

[Raportul 5154 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)
